

EBBEHOUT 31, 1507 EA ZAANDAM

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
T.a.v. De Directeur Generaal Milieu en Internationaal
Dhr. R. P. Laperre
Postbus 20901
2500 EX DEN HAAG

Bezoekadres
Ebbenhout 31
1507 EA Zaandam

www.odnzkg.nl

Betreft: Knellende wet- en regelgeving mede i.r.t. Tata Steel

Geachte heer Laperre,

De Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG) heeft als belangrijke taak het beschermen van de leefomgeving. De OD NZKG verleent vergunningen en ziet erop toe dat alle partijen hun wettelijke verplichtingen nakomen op het gebied van milieu, bodem en bouw. Hierbij opereren wij binnen wet- en regelgeving.

Samen met u zetten we ons in voor een gezondere leefomgeving. Met ons huidige instrumentarium en de inzet die we doen spannen wij ons maximaal in. In de praktijk lopen we echter als Omgevingsdienst onder meer in het Tata-dossier tegen knelpunten in wet- en regelgeving aan die maken dat we de omgeving onvoldoende kunnen beschermen.

Via deze brief agenderen we een aantal van deze knelpunten bij u. Een deel daarvan is een herhaling van de knelpunten die mede op ons aangeven door het bevoegd gezag de Provincie Noord-Holland in hun brief van 14 april 2021 en bij brief van 2 september 2021 reeds bij u zijn geagendeerd.

We benoemen deze knelpunten op hoofdlijnen en zijn daarin niet uitputtend. Het is van groot belang dat het Rijk de knelpunten in deze brief met voorrang oplost. Niet alleen vanwege de leefomgeving in de IJmond maar ook voor de overige gebieden en met het oog op de gewenste en vereiste landelijke uniformiteit.

Hieronder volgt een beschrijving van de knelpunten.

1. Zeer zorgwekkende stoffen

Belangrijke knelpunten zien we op het gebied van Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS):

- a) De structuur van regelgeving voor ZZS is (te) complex; er is sprake van verschillende regelingen die geen juridisch sluitend geheel vormen. De toepasbaarheid is daardoor onvoldoende.
- b) Een landelijk beoordelingskader voor het Vermijdings- en ReductieProgramma (VRP) ZZS ontbreekt. Bedrijven met emissies van ZZS moeten een vermijdings- en reductieprogramma opstellen. In dit programma onderzoekt het bedrijf de

Contactpersoon
M. van Hoof

E-mailadres
Mike.van.hoof@odnzkg.nl

Doorkiesnummer
+31641868731

Kenmerk
11084596

Bijlage(n)
Brief Provincie Noord-Holland aan I&W van 14 april 2021;
Brief Provincie Noord-Holland aan I&W van 2 september 2021;

Datum
1 april 2022

mogelijkheden voor bronaanpak en reductiemaatregelen. Voor de beoordeling van een VRP staat een beoordelingskader beschreven op de website van Infomil. Dit kader gaat over waar het VRP uit moet bestaan. Het geeft geen kader voor de inhoudelijke beoordeling van hetgeen in het VRP staat (bijvoorbeeld de beoordeling van de prioritering, hoeveel moet er geminimaliseerd worden, en in welk tijdbestek). Een landelijk beoordelingskader is met het oog op een uniforme beoordeling op zeer korte termijn vereist. Het heeft onze voorkeur dat dit kader in samenwerking met Omgevingsdiensten wordt opgesteld.

De ODNZKG heeft vooruitlopend op dit landelijke beoordelingskader het VRP ZZS van Tata overigens – na intercollegiale toetsing door GGD, ODIJmond, OMWB, DCMR en ILT - inmiddels beoordeeld, omdat wij het onverantwoord achten daar nog langer mee te wachten gezien de zware belasting van het gebied rondom Tata.

- c) Voor een aantal ZZS zijn geen landelijk uniforme Maximaal Toelaatbare Risico (MTR)-waarden vastgesteld. De MTR's zullen worden afgeleid via een wetenschappelijke methode en vervolgens in de Activiteitenregeling worden opgenomen. Tot die tijd is er een vrijstelling om aan het MTR te toetsen.
- d) De effecten van cumulatie zijn onvoldoende in beeld en zijn er onvoldoende handvatten om op te treden als er effecten van cumulatie zijn.

2. Luchtkwaliteitsnormen

De samenleving verwacht een hoog beschermingsniveau van de volksgezondheid. Een Omgevingsdienst kan slechts toetsen aan de (verouderde) luchtkwaliteitsnormen. Gezondheid is geen zelfstandig onderdeel van ons toetsingskader. Aanscherping van de milieunormering in algemene regels is noodzakelijk.

Daarnaast constateren wij bijvoorbeeld in de IJmond dat het gebied zich kenmerkt door zowel cumulatie van diverse emissies vanuit verschillende bronnen (niet enkel Tata Steel) als door piekbelasting, die beide niet goed in gemiddelde milieunormen tot uitdrukking komen, maar wel een negatief effect hebben op de gezondheid. Vanuit gezondheidkundig oogpunt achten wij de huidige normstelling en regelgeving op Europees en Rijksniveau onvoldoende in een complex gebied met cumulatie van emissies en piekbelasting zoals de IJmond. Wij verzoeken u de wetgeving hierop aan te passen.

3. Scherper vergunnen

Om de leefomgeving optimaal te beschermen is scherper vergunnen van groot belang. Hierbij spelen het Schone Lucht Akkoord (SLA) en Best Beschikbare Technieken (BBT)-ranges een rol. Het bevoegd gezag kan geen strengere normen opleggen dan opgenomen in de BBT-conclusies en het SLA geeft hier geen handvatten voor. Indien de Rijksoverheid scherper vergunnen voorstaat en standaard de onderkant van de BBT-range wil voorschrijven, zal de wetgeving moeten worden aangepast.

In deze context wil ik ook de BREF IJzer en Staal noemen. Nederland heeft aangegeven aan de Europese Commissie het belangrijk te vinden dat de BREF IJzer en Staal wordt herzien. Wij worden graag actief betrokken bij deze herziening.

4. Externe veiligheid

Op het gebied van externe veiligheid zien we een wijziging van rekenregels in 2015 en 2020, met een effect op de omvang van de risico-contour. Dergelijke wijzigingen brengen onzekerheid teweeg voor inrichting en omliggende (beperkt) kwetsbare objecten. Een helder wettelijk kader is vereist voor het oplossen van (potentiële) saneringssituaties die kunnen ontstaan door aanpassingen in het rekenprogramma Safeti-NL. Daarnaast is het zeer gewenst dat de rekenmodellen realistische aandachtsgebieden berekenen, die meteen toepasbaar zijn voor omgevingsplannen en omgevingsvergunningen.

5. Emissie - begassing

U reeds bekend is de begassingsproblematiek houttransport met Sulfurylfluoride. In de praktijk zien we dat Omgevingsdiensten geen geschikte (juridische) instrumenten hebben om emissie van Sulfurylfluoride tegen te

gaan. Aanscherping van bestaande regelgeving is nodig. Als Omgevingsdienst zijn we hiervoor reeds in gesprek met DCMR en IL&T. We vragen ook u om een oplossing voor deze problematiek te realiseren.

6. Afval

Op het gebied van afval zien we een aantal belangrijke aandachtspunten:

- a) voor vergunningverlening bestaan er op dit moment geen grenswaarden om bij bedrijven te toetsen of afvalpreventie relevant is.
- b) Er is een uitvoerend toetsingskader voor een uniforme beoordeling van afvalpreventieonderzoeken nodig.
- c) Ook is er geen nationale of Europese regelgeving om circulariteit van grondstoffen en afvalstoffen op te nemen in de omgevingsvergunning milieu.
- d) De voorwaarden om van afval naar grondstof (einde-afval) of bijproduct te komen zijn grof gesteld. Hierdoor dient iedere individuele casus te worden beoordeeld. Nationale regelgeving op dit aspect is gewenst.

Urgentie

De urgentie wordt vergroot door de frequentie waarmee vergunningen worden geactualiseerd. In het geval van Tata voert zoals u bekend mijn dienst een tweejarig programma uit om de vergunningen te actualiseren. Hoe langer de aanscherpingen vanuit het Rijk op zich laten wachten, hoe meer vergunningen dan reeds zijn geactualiseerd en dus weer een nieuwe actualisatie behoeven. Dit brengt niet alleen veel extra werk en doorlooptijd met zich mee maar maakt vooral dat de zo gewenste gezondheidswinst langer op zich laat wachten. Vandaar dat wij in vervolg op de eerdere brieven van de Provincie Noord Holland ter zake hiervoor nogmaals uw aandacht vragen.

In het Tata dossier liggen knelpunten als ZZS, Externe veiligheid, scherper vergunnen en luchtkwaliteitsnormen (1 t/m 4) prominent op tafel. Deze punten hebben ook een generieke doorwerking.

Ook over de begassingsproblematiek en afval (5 en 6) hebben wij zorgen.

Het oplossen van deze knelpunten is cruciaal om de leefomgeving adequaat te kunnen beschermen.

We verzoeken u als beleidsmaker binnen het VTH stelsel om op korte termijn in te zetten op invulling van de genoemde beleidstekorten. We zijn uiteraard ten eerste bereid onze kennis en expertise in te brengen en zodoende het Rijk te ondersteunen bij het oplossen van de beleidstekorten.

We waarderen daarbij de recente instelling door uw ministerie van het overleg BTU (Beleid, Toezicht, Uitvoering) zeer als structuur om dergelijke knelpunten in wet- en regelgeving in samenspraak op te lossen.

Een afschrift van deze brief is verstuurd aan de Provincie Noord-Holland en Omgevingsdienst NL.

In afwachting van uw reactie,

Hoogachtend,
Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied,

Loes de Maat
Algemeen directeur

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

De Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat
Postbus 20901
2500 EX 'S-GRAVENHAGE

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

R. Baars

BEL/OMB

Telefoonnummer +31235144550

BAARSR@Noord-Holland.nl

1 | 6

Betreft: RIVM-rapport Depositieonderzoek IJmond 2020

Verzenddatum

02 SEP. 2021

Excellentie,

Kenmerk

1665703/1694133

Naar aanleiding van het briefrapport "[Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond](#)" (april 2021) hebben wij u op 14 april 2021 een brief (kenmerk 1606307/1610498) gestuurd. Daarin roepen wij het Rijk op om samen met ons te werken aan een gezondere leefomgeving in de IJmond. Zowel door te kijken naar regelgeving als door het mede mogelijk maken van aanvullende maatregelen bij Tata Steel.

Uw kenmerk

Inmiddels is een volgend deel van het gezondheidsonderzoek IJmond dat in opdracht van provincie Noord-Holland en de gemeenten Beverwijk, Heemskerk en Velsen door het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) wordt uitgevoerd beschikbaar gekomen. Met deze brief informeren we u over de uitkomsten van het onderzoek. Bijgaand vindt u het RIVM-rapport "Depositieonderzoek IJmond 2020. *Monsternamen, analyse en risicobeoordeling van PAK en metalen in neergedaald stof binnen- en buitenshuis in de IJmondregio*" (hierna: het rapport).

Oproep aan u

De uitkomsten van het onderzoek dat nu voorligt maken dat we nogmaals een oproep doen aan u. De nadelige effecten van de staalindustrie op de gezondheid en de leefomgeving in de IJmond moeten zo snel mogelijk zo veel mogelijk verminderen. Daar zijn keuzes op Rijksniveau voor nodig. Keuzes die ervoor zorgen dat er op korte termijn een forse verbetering plaatsvindt in de kwaliteit van de leefomgeving van de IJmond, dat er werk wordt gemaakt van verduurzaming van de staalindustrie en dat de gezondheid van omwonenden een volwaardige plaats krijgt. Met ons huidige instrumentarium en de inzet die we doen spannen wij ons maximaal in. Maar wij lopen tegen de grenzen van onze mogelijkheden aan. Binnen het [Programma Tata Steel 2020-2050](#) zijn wij bezig met het aanscherpen van de vergunningen, waarmee uiterlijk in 2023 de ruimte die wij hebben om strakkere normen te stellen, is ingevuld. Het wordt steeds duidelijker dat met alleen extra inzet op de huidige mogelijkheden binnen vergunningverlening, toezicht en handhaving, wij niet de gezonde leefomgeving in de IJmond gaan bereiken zoals we die

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

gezamenlijk voorstaan. Werken aan een gezondere leefomgeving in de IJmond betekent dat wetten, normen en onze instrumenten daarop moeten zijn toegerust. En dat het Rijk bereid is om aanvullende maatregelen - ook financieel - mogelijk te maken.

Dit geldt ook voor de benodigde transitie naar een duurzaam Tata Steel. Bijvoorbeeld door bij subsidies voor verduurzaming ook de effecten op de leefomgeving en de gezondheid mee te wegen. Wij verwachten dat het Rijk de gezamenlijkheid van deze opgave erkent en betreft in de gesprekken die wij reeds met elkaar voeren.

Uitkomsten onderzoek RIVM

In het rapport constateert het RIVM het volgende:

- In Wijk aan Zee, Beverwijk, Velsen-Noord en IJmuiden zijn er meer PAK (polycyclische aromatische koolwaterstoffen) en metalen in de veegmonsters gemeten dan op de achtergrondlocaties buiten de IJmond¹. De meetwaarden in Wijk aan Zee en bij het meetstation Reyndersweg zijn verreweg het hoogst. Voor sommige metalen zoals ijzer, mangaan, vanadium en chroom, en PAK, is de hoeveelheid hier zelfs 20 tot 100 keer meer dan op de achtergrondlocaties.
- De onderzochte stofdepositie brengt voor wat betreft PAK en lood wel verhoogde gezondheidsrisico's met zich mee voor mensen die via de huid of hand-mondcontact het stof binnen krijgen. Dit geldt voor spelende kinderen in de leeftijd van 1-12 jaar omdat die binnen en buiten spelen en op die manier de PAK en metalen van de stofdepositie binnen kunnen krijgen.
- Van andere metalen dan lood zijn geen gezondheidsrisico's door blootstelling via stofdepositie te verwachten.
- De blootstelling aan PAK via stofdepositie is ongewenst voor de gezondheid. De blootstelling aan PAK is via voedsel onder normale omstandigheden al vrij hoog. De bijdrage van blootstelling aan PAK via stofdepositie ten opzichte van de inname via voedsel is beperkt, desondanks dient extra blootstelling zo veel mogelijk beperkt te worden.
- Voor lood overschrijdt de geschatte blootstelling via neergedaald stof de gezondheidkundige grenswaarde, hetgeen ongewenst is voor de gezondheid van kinderen.
- Voor lood is bekend dat de dagelijkse blootstelling via onder andere voeding en drinkwater al hoger is dan wat als veilig beschouwd wordt. Daarom is het van belang om extra blootstelling aan lood via stofdepositie zo veel mogelijk te beperken.

Voor een uitgebreider toelichting verwijzen wij naar de brief van ons college aan Provinciale Staten en het rapport zelf.

Reactie en vervolgstappen

De onderzoeksresultaten van het rapport onderstrepen voor ons college opnieuw de noodzaak en het belang om te blijven werken aan een gezondere leefomgeving in de IJmond. Het rapport leidt voor ons

¹ De vier achtergrondlocaties betreffen De Zilk, De Rijp, Castricum en Amersfoort.

college tot de volgende vergelijkbare hoofdpunten als met het RIVM-briefrapport van april 2021:

1. Wij zetten ons binnen onze bevoegdheden en kaders maximaal in om de leefomgeving in de IJmond gezonder te maken. Om stofdepositie en de hoeveelheid PAK en metalen daarin te verminderen is het belangrijk emissies zo veel mogelijk te beperken. Wij werken daaraan met onder andere de uitvoering van het Programma Gezonde Leefomgeving en het Programma Tata Steel 2020 – 2050. Ook hebben wij net als de IJmondgemeenten het Schone Lucht Akkoord (SLA) ondertekend. Voortvloeiend uit het SLA hebben we met IJmondgemeenten een lobbybrief gestuurd om in aanmerking te komen als pilot hoogblootgesteld gebied, waardoor extra onderzoek mogelijk wordt. De toewijzing van de pilots moet nog plaatsvinden. De IJmondgemeenten stellen in het najaar van 2021 hun Programma Gezondheid en Luchtkwaliteit IJmond vast, een pakket van concrete maatregelen maakt daar onderdeel van uit.
2. Tata Steel heeft in haar Roadmap+ maatregelen opgenomen die in 2023 en daarna in 2025 significant moeten bijdragen aan de vermindering van emissies. Ook van stof, PAK en metalen. Wij vinden dat de Roadmap+ maatregelen zo snel mogelijk moeten worden uitgevoerd.
3. Samen met het Rijk en andere betrokkenen voeren wij de bredere discussie over de vraag of vanuit gezondheidkundig oogpunt de huidige normstelling en regelgeving wel voldoet in een gebied zoals de IJmond met cumulatie van stoffen vanuit verschillende bronnen en piekbelasting. Wij constateren met dit rapport dat gezondheidkundige grenswaarden voor in het bijzonder lood worden overschreden.
4. Wij herhalen ons appel op het Rijk om aanvullende maatregelen mogelijk te maken om zo emissies te verminderen en gezamenlijk te werken aan een gezondere leefomgeving in de IJmond.

Naar aanleiding van het RIVM-briefrapport "Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond" van april 2021 hebben wij een appel op het Rijk gedaan om scherpere regelgeving op te stellen en waar nodig aanvullende maatregelen mogelijk te maken om zo emissies te verminderen en gezamenlijk te werken aan een gezondere leefomgeving in de IJmond. Het zorgen voor een gezondere leefomgeving in de IJmond is namelijk niet enkel een kwestie van scherper vergunnen, goed handhaven en Tata Steel en andere bedrijven stimuleren om schoner te werken. Dit appel staat onverminderd overeind.

Normstelling en regelgeving

Ons college heeft met het RIVM onderzoek van april 2021 geconstateerd dat jaargemiddeld de luchtkwaliteit in de IJmond voldoet aan de geldende wettelijke normen. Dit betekent echter niet automatisch dat er ook sprake is van een gezonde leefomgeving. Een gebied als de IJmond kenmerkt zich door zowel cumulatie van diverse emissies vanuit verschillende bronnen als door piekbelasting die beide niet goed in gemiddelde luchtnormen tot uitdrukking komen. Wij constateren nu aanvullend met dit rapport over stofdepositie dat gezondheidkundige grenswaarden in stofdepositie voor in het bijzonder lood worden overschreden.

Vanuit gezondheidkundig oogpunt achten wij de huidige normstelling en regelgeving op Europees en Rijksniveau onvoldoende in een complex gebied zoals de IJmond, waarin zich diverse bronnen van vervuiling bevinden. Wij verzoeken de staatssecretaris binnen afzienbare termijn hiertoe de wetgeving aan te passen. In dit verband vinden wij het een goede ontwikkeling dat de Onderzoeksraad voor Veiligheid (OVV) momenteel [een onderzoek uitvoert](#) naar de wijze waarop burgers in Nederland worden beschermd tegen de risico's van industriële uitstoot en lozingen.

Aanvullende maatregelen

Voor gezondheid en een betere leefomgeving in de IJmond is op korte termijn meer nodig. Wij willen samen met het Rijk - als gezamenlijke overheden — en samen met Tata Steel onderzoeken welke maatregelen nodig zijn om voor de inwoners van de IJmond een structureel betere gezondheidssituatie en een gezondere leefomgeving te creëren. Het gaat daarbij voor ons nadrukkelijk ook om steun voor maatregelen die momenteel niet wettelijk afdwingbaar zijn, maar die wel veel gezondheidswinst op kunnen leveren. Het gaat daarbij voor ons ook om het langetermijnperspectief dat we onze inwoners moeten en kunnen gaan bieden.

Transitie op de lange termijn

Een gezondere leefomgeving in de IJmond is een doel dat bij elke ontwikkeling in de IJmond voor ogen moet blijven staan. Het is belangrijk om de doelen van het Klimaatakkoord te halen. In dat licht beschouwen wij ook de ondertekening van de Expression of Principles van het ministerie van Economische Zaken en Tata Steel. Daarnaast wordt er, mede op verzoek van provincie Noord-Holland, gewerkt aan een [haalbaarheidsstudie](#) waarin twee verschillende routes voor de verduurzaming van Tata Steel worden vergeleken. Parallel daaraan doet het ministerie van Infrastructuur & Waterstaat (I&W) een onderzoek naar de effecten op de gezondheid van beide routes. Echter, een reductie van de CO₂-uitstoot levert niet per definitie ook een verbetering van de gezondheid op. Wij vinden het dan ook een goede ontwikkeling dat I&W specifiek naar de effecten op de gezondheid kijkt van beide verduurzamingsroutes. Wij hebben ons hier de afgelopen maanden voortdurend hard voor gemaakt.

Tata Steel

Ook Tata Steel zelf blijft aan zet. Het is een verantwoordelijkheid van Tata Steel om te investeren in een gezondere leefomgeving rond het bedrijf en verduurzaming van het bedrijf. De resultaten van het onderzoek van het RIVM laten zien dat hier echt snel stappen in moeten worden gezet. Wij verwachten dat Tata Steel de noodzakelijke investeringen om de reductie van diverse emissies te bewerkstelligen met de grootst mogelijke spoed doorzet.

Reactie op uw brief

Donderdag 26 augustus jongstleden hebben wij kennis genomen van de brief die u heeft verzonden in reactie op onze brief van 14 april 2021. Over de meeste punten in uw brief komen wij in onze overleggen met u nog te bespreken. Voor nu beperken wij onze reactie tot het volgende:

- In uw brief gaat u kort in op een groot aantal van de punten die wij in onze brief van 14 april jongstleden hebben genoemd. U adresseert echter niet de door provincie Noord-Holland en de IJmondgemeenten geconstateerde situatie dat de IJmond zich kenmerkt door zowel cumulatie van diverse emissies vanuit verschillende bronnen (niet enkel Tata Steel) als door piekbelasting, die beide niet goed in gemiddelde milieunormen tot uitdrukking komen, maar wel een negatief effect hebben op de gezondheid. Vanuit gezondheidskundig oogpunt achten wij de huidige normstelling en regelgeving op Europees en Rijksniveau onvoldoende in een complex gebied zoals de IJmond. Wij verzoeken de staatssecretaris daarom binnen afzienbare termijn hiertoe de wetgeving aan te passen;
- Wij kijken uit naar de uitkomsten van het overleg dat de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) met Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG) voert om te verkennen welke ruimte er binnen de bestaande wet- en regelgeving bestaat om strenger op te treden. De eerste gesprekken die hierover zijn laten zien dat er inderdaad nog enige ruimte bestaat om aan te scherpen. Hieraan geven echter wij reeds invulling binnen het Programma Tata Steel 2020-2050. Daarmee zijn medio 2023 onze mogelijkheden tot verder aanscherping uitgeput. Wij blijven uiteraard in gesprek met de ILT om uitputtend te verkennen of er nog ruimte zit. Wij voorzien echter dat meer nodig is om een gezondere leefomgeving in de IJmond te kunnen bewerkstelligen. Passende wetten, normen en instrumenten zijn daartoe noodzakelijk en daar ligt een rol voor het Rijk.

Vervolg onderzoek

Naar verwachting volgt in het najaar van 2021 een vervolg van dit onderzoek op het onderdeel "Luchtkwaliteit en inhaleerbare fractie op ervaren (on)gezonde dagen" waarmee door bron- en patroonherkenning wordt getracht verder inzicht te krijgen in de bijdragen van verschillende emissiebronnen aan de concentraties van stoffen in de lucht die mensen kunnen inademen. In het nu voorliggende rapport zit een korte indicatie van stofbronnen, in het rapport van het najaar komt dit uitgebreider aan de orde. Over de uitkomsten van dat rapport informeren wij u.

Wij kijken uit naar uw reactie en zetten graag op korte termijn onze gesprekken voort over wat er nodig is om een gezondere leefomgeving in de IJmond mogelijk te maken.

Een afschrift van deze brief is gestuurd naar de minister van Economische Zaken en Klimaat, de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en aan de Onderzoeksraad voor Veiligheid.

Hoogachtend,

Mede namens de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Beverwijk, Heemskerk en Velsen,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

voorzitter

2 bijlagen

Brief aan Provinciale Staten

RIVM rapport Depositieonderzoek IJmond 2020

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

De Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat
Postbus 20901
2500 EX 'S-GRAVENHAGE

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

R. Baars

BEL/OMB

Telefoonnummer +31235144550
baarsr@Noord-Holland.nl

1 | 11

Verzenddatum

14 APR. 2021

Kenmerk

1606307/1610498

Uw kenmerk

Betreft: Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond

Excellentie,

Bijgevoegd vindt u het briefrapport "Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond" van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) dat in opdracht van onze colleges door het RIVM is opgesteld. Dit is een eerste deelrapport van het gezondheidsonderzoek in de IJmond dat het RIVM uitvoert. Later dit jaar volgen nog twee deelrapporten.

Onderzoeksrapport in het kort

Uit het onderzoek volgt op hoofdlijnen dat:

- De luchtkwaliteit in de IJmond vaker matig tot onvoldoende is dan in achtergrondlocaties zonder industrie in de nabijheid;
- In de IJmond meer en vaker acute gezondheidsklachten worden gemeld bij de huisarts en chronische aandoeningen vaker voor komen vergeleken met het platteland en andere industriegebieden;
- Een studie onder omwonenden ("dagboekonderzoek") meer inzicht zou kunnen geven of er een verband is tussen de luchtkwaliteit, de pieken en de acute gezondheidsklachten.

Voor het onderdeel acute gezondheidsklachten heeft het Nivel in een analyse de huisartsgegevens uit de IJmond vergeleken met die van andere industriële gebieden in Nederland en met het platteland. Uit het briefrapport blijkt dat in de IJmond, waar onder andere Tata Steel gevestigd is, statistisch significant meer acute gezondheidsklachten voorkomen dan elders in Nederland. Het gaat dan om symptomen van buik of maag, misselijkheid of braken, symptomen van het oog, pijn of druk op de borst, hoofdpijn, duizeligheid, benauwdheid en jeuk. Daarnaast komen chronische aandoeningen van het hart, longkanker en diabetes vaker voor. Om de luchtkwaliteit nader in kaart te brengen is ook gekeken naar pieken van stoffen in de lucht. Veel normen zijn gebaseerd op jaargemiddelden, maar inwoners ervaren de pieken vooral als hinderlijk.

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
1012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

In de bijlage vindt u meer informatie over de aanleiding, context en resultaten van het RIVM briefrapport.

Zorg over kwaliteit leefomgeving en gezondheid IJmond

Onze colleges delen de zorgen van de bewoners van de IJmond over hun gezondheid en ziet deze bevestigd in de resultaten van dit onderzoek. Specifiek de resultaten met betrekking tot de acute gezondheidsklachten vormen daarbij een nieuw inzicht. Dit onderwerp is voor het eerst op grote schaal objectief inzichtelijk gemaakt voor de IJmond.

Wij vinden dat iedereen recht heeft op een gezonde leefomgeving. Wij werken daar aan met onder andere de uitvoering van het Programma Gezonde Leefomgeving en het Programma Tata Steel 2020 – 2050. In dat verband roepen wij Tata Steel voortdurend op om uitstoot en overlast in de IJmond zoveel en zo snel mogelijk te verminderen. En samen met de IJmond gemeenten wordt gewerkt aan een programma Gezondheid en Luchtkwaliteit IJmond, onder andere ter uitvoering van het Schone Lucht Akkoord (SLA). Daarmee spannen wij ons binnen onze wettelijke bevoegdheden en kaders maximaal in. Dit is echter niet voldoende.

De leefomgeving in de IJmond voldoet aan de nu geldende wettelijke milieunormen voor bijvoorbeeld fijn stof (immissie) en geluid. Toch is de IJmond een zwaar belast gebied met negatieve effecten op de gezondheid. Cumulatie van de effecten van milieubelastende activiteiten en piekbelasting zijn hier (mede) de oorzaak van. Dit RIVM-onderzoek toont eens te meer aan dat werken aan een gezondere leefomgeving een belangrijke en urgente opgave is.

Het is noodzakelijk dat alle betrokken overheden gezamenlijk blijven werken aan een gezondere leefomgeving in de IJmond. We doen daarom een appel op u om scherpere regelgeving op te stellen en waar nodig aanvullende maatregelen mogelijk te maken. Naast de lange termijn willen we daarbij nadrukkelijk ook de focus leggen op maatregelen die op de korte termijn leiden tot een merkbaar gezondere leefomgeving in de IJmond. In bredere zin voeren wij de discussie met het Rijk over de vraag of vanuit gezondheidskundig oogpunt de huidige normstelling en regelgeving wel voldoet in een gebied zoals de IJmond met cumulatie van de effecten van milieubelastende activiteiten en piekbelasting.

Reactie en vervolgstappen provincie Noord-Holland en IJmondgemeenten

Over de oorzaken van de gezondheidsklachten laat het briefrapport zich niet uit. Het RIVM geeft aan dat de oorzaken gezocht moeten worden in een mix van persoonlijke factoren en omgevingsfactoren. Wij constateren evenwel dat de IJmond een door de industrie, weg- en scheepvaartverkeer zwaar milieubelast gebied is. De aanwezigheid van Tata Steel in dit gebied heeft hierin onmiskenbaar een aandeel en vormt ook de onderscheidende factor van dit gebied ten opzichte van andere industriegebieden.

Dit briefrapport bevestigt onze colleges in de opgave die we hebben en de inspanningen die we gezamenlijk met andere overheden leveren om de leefomgeving in de IJmond te verbeteren. We zetten daarbij als

colleges voornamelijk in op het verminderen van emissies in de regio IJmond. Dat doen wij als volgt:

- Met het in november 2020 vastgestelde [Programma Tata Steel 2020 - 2050](#) werken we, samen met de IJmondgemeenten, aan het zoveel mogelijk verminderen van de negatieve effecten van Tata Steel op de gezondheid en veiligheid in de IJmond. De OD NZKG heeft een bijbehorend [Uitvoeringsprogramma VTH Tata Steel 2020 - 2022](#) opgesteld waar de provincie 2,8 miljoen euro extra voor heeft uitgetrokken. Dit bestaat uit verschillende acties. Zo is [de beoordeling van de inventarisatie uitstoot Zeer Zorgwekkende Stoffen \(ZZS\)](#) in volle gang, waarbij de Inspectie Leefomgeving & Transport (IL&T) om advies is gevraagd. De OD NZKG houdt scherp toezicht en treedt strenger op. Bijvoorbeeld bij de [Kooksfabrieken](#) en naar aanleiding van het [incident met zwarte sneeuw](#) in februari.
- Met het [Programma Gezonde Leefomgeving](#) richt de provincie zich op het creëren van een fysieke leefomgeving die gezond is voor haar inwoners.
- Wij zijn betrokken bij het initiatief van de IJmondgemeenten, de Omgevingsdienst IJmond en GGD Kennemerland om te komen tot een programma Gezondheid en Luchtkwaliteit IJmond. Met dit (nog vast te stellen) programma zetten de IJmondgemeenten zich in op het verbeteren van de gezondheid en luchtkwaliteit in de IJmond, door te richten op intensivering van beleid en concrete maatregelen op het gebied van industrie en bedrijvigheid, woon- een leefomgeving, mobiliteit en scheepvaart. Tevens werken de gemeenten aan de Regionale nota gezondheidsbeleid 2021-2028 "Samen gezond in Kennemerland".
- Door het monitoren van de voortgang van de uitvoering van de maatregelen uit de [Roadmap 2030](#) van Tata Steel. Wij roepen Tata Steel met klem op om de aangekondigde investering van 300 miljoen euro te concretiseren en zo snel mogelijk tot uitvoering te brengen. Daarbij is in het bijzonder van belang welke maatregelen bij de veel overlast gevende Kooksfabriek 2 worden genomen en vooral welke concrete resultaten de omgeving hiervan mag verwachten.
- De OD NZKG is de procedure gestart om met een ambtshalve wijziging van de vergunning Tata Steel te verplichten tot het toepassen van [NOx reducerende maatregelen bij de Pelletfabriek](#).
- Met ondertekening van het Schone Lucht Akkoord (SLA) en jaarlijkse vaststelling van een [uitvoeringsplan](#) daarbij, streven we naar een vermindering van de uitstoot van fijn stof en stikstofdioxide door (weg)verkeer, mobiele werktuigen, landbouw, scheepvaart, industrie en huishoudens tot het niveau van de WHO-advieswaarden in 2030.

We spannen ons hiermee binnen onze bevoegdheden en kaders maximaal in om de leefomgeving in de IJmond te verbeteren. Het briefrapport van het RIVM laat echter zien dat voldoen aan de wettelijke normen niet automatisch betekent dat er ook sprake is van een gezonde leefomgeving in dit gebied. De onderzoeksresultaten onderstrepen de noodzaak en het belang van een gezondere leefomgeving in de IJmond.

Vraag aan het Rijk: Gezamenlijk werken aan een gezondere leefomgeving

Wij zien in dit briefrapport aanwijzingen dat de inzet van alleen de provincie en gemeenten niet genoeg zal zijn om de benodigde gezondheidswinst te behalen: Het zorgen voor een gezondere leefomgeving in de IJmond is niet enkel een kwestie van scherper vergunnen, goed handhaven en Tata Steel en andere bedrijven stimuleren om schoner te werken.

Onze colleges constateert dat jaargemiddeld de luchtkwaliteit in de IJmond voldoet aan de geldende wettelijke normen. Een gebied als de IJmond wordt echter gekenmerkt door zowel cumulatie van diverse emissies als door piekbelasting die niet goed in gemiddelden tot uitdrukking komen. Dit in de context van de korte afstand van de industrie tot de aanwezige woningen in de IJmond. De vraag ligt daarom voor of vanuit gezondheidkundig oogpunt de huidige normstelling en regelgeving wel voldoet in een gebied zoals de IJmond.

Een gezondere leefomgeving in de IJmond is een gezamenlijke opgave. De IJmond is een gebied van groot economisch belang en werkgelegenheid waarin op een steenworp afstand van elkaar gewoond, gerecreëerd en gewerkt wordt. Dit geeft een complexe situatie waarin het noodzaak is dat overheden gezamenlijk optrekken. Wij moeten hier samen met het Rijk over in gesprek om zo gezamenlijk te onderzoeken waar normen en regels aangescherpt kunnen worden om zo te zorgen voor een gezondere leefomgeving. De eerste goede stappen zijn in dat kader al gezet, zoals met de ondertekening van het Schone Lucht Akkoord (SLA). Er is echter meer nodig. De volgende vragen stellen we aan het Rijk.

Stel normen op voor Zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) en cumulatie

In de regio NZKG is de opgave groot vanwege de benodigde ruimte voor wonen, werken, energietransitie en daarbij het belang voor een gezondere leefomgeving in de IJmond. Door te toetsen per milieucompartiment aan individuele normen voor ZZS wordt voorbij gegaan aan de cumulatieve effecten voor de gezondheid.

Op basis van de ZZS uitvraag ontvangen wij net als andere bevoegde gezagen in Nederland aanvullende informatie over ZZS emissies door bedrijven. Normen (Maximaal Toelaatbare Risiconiveau, MTR) zijn nodig om daadwerkelijk de gezondheidkundige duiding te kunnen geven, voor veel ZZS ontbreekt het op dit moment aan een norm. Wij zullen zelf bij het RIVM een MTR aanvragen voor de ontbrekende ZZS. ZZS die voorkomen in de IJmond, en in het bijzonder ZZS die door Tata Steel worden geëmitteerd, hebben daarbij voor ons de prioriteit.

Wij willen met het Rijk – als systeemverantwoordelijke voor het ZZS beleid – in overleg om te komen tot cumulatieve normen voor ZZS per stofgroep in plaats van toetsing per individuele stof. Ook hier hebben ZZS die voorkomen in de IJmond (meer in het bijzonder vanuit Tata Steel) voor ons de prioriteit. Het is hierbij van belang dat normen over alle milieucompartimenten (lucht, water, bodem en afval) op elkaar aansluiten. De inzet moet zich uiteindelijk richten op het uifaseren van ZZS (stofgroepen) die schadelijk zijn voor de gezondheid of het milieu.

Verder zien we specifiek voor Tata Steel dat het een fabrieksterrein betreft met bijna 20 verschillende werkeenheden. Hoewel deze werkeenheden allemaal worden genormeerd met de vergunning en er voor Tata Steel ook algemene stofplafonds gelden, houdt de huidige milieuwetgeving onvoldoende rekening met de cumulatie van verschillende stoffen die dit oplevert.

Perk (waar mogelijk) piekbelasting verder in

De wetgeving is gericht op emissies onder normale bedrijfsomstandigheden (Richtlijn industriële emissies) en niet op piekbelasting (storingen, start, stop, lekkages etc.) terwijl deze emissies ook – en soms grote – gevolgen hebben voor de leefomgeving. Wij stellen voor om in de wet- en regelgeving scherp te kijken naar de toegestane uitzonderingen voor piekbelastingen en waar mogelijk deze (verder) in te perken.

Actualiseer BREF's

Op grond van de Richtlijn industriële emissies (RIE) moet de Europese Commissie ernaar streven de BREF's uiterlijk acht jaar na de publicatie van de vorige versie bij te werken. Voor Tata Steel is de BREF IJzer & Staal 2012 het meest relevant. Verder is bij Tata Steel de BREF op- en overslag uit 2006 van toepassing. In 2020 hebben wij (ambtelijk) reeds bij het ministerie van I&W aangegeven dat wij vinden dat deze voor Tata Steel relevante BREF's revisie verdienen. Voor de volledigheid herhalen wij onze vraag het Rijk om (mede) namens onze colleges er bij de Europese Commissie op aan te dringen het proces om deze BREF's te actualiseren in gang te zetten, waarbij ingezet wordt op strengere emissiegrenswaarden en het verkleinen van de ranges.

Neem (te ontwikkelen) kennis over de effecten van ultrafijn stof mee in milieu- en gezondheidsbeleid

Uit verkennende metingen die het RIVM heeft uitgevoerd weten we dat in de IJmond niet alleen fijn stof, maar ook [ultrafijn stof](#) verhoogd voorkomt. De gezondheidseffecten van ultrafijn stof zijn niet goed bekend en er zijn momenteel geen normen voor ultrafijn stof. Rond aankomende zomer worden de resultaten van een RIVM-onderzoek bij Schiphol verwacht dat nader inzicht moet geven in de gezondheidseffecten. Het RIVM stelt in het briefrapport verder voor om ultrafijn stof als "markerstof" te hanteren voor de studie onder omwonenden ("dagboekonderzoek"). De kennis op het gebied van ultrafijn stof is dus in ontwikkeling. Het is van belang om, als er meer bekend is, te bezien wat dit betekent voor milieu- en gezondheidsbeleid in Nederland.

Maak u sterk voor een norm voor elementair koolstof

Een ander onderdeel van fijn stof is elementair koolstof, oftewel roet (black carbon). Dit is een schadelijk deel van onverbrande emissies van fijn stof en bevat onder andere PAK's. Voor elementair koolstof is nog geen norm voor de buitenlucht (immissie) terwijl deze er wel is voor werkplekken. Wij verzoeken u om in Europees verband u sterk te maken voor een norm voor elementair koolstof.

Geef een vervolg aan onderzoek geluid

Voor geluid zijn door de WHO nieuwe advieswaarden afgegeven, het RIVM heeft hier in 2020 [een rapport](#) over aangeboden als reactie op de motie-Schonis. Dit rapport moet op Rijksniveau een vervolg krijgen.

Aanvullende maatregelen

Maatregelen om uitstoot (emissies) te verminderen die wettelijk en afdwingbaar zijn, worden door de veroorzaker van de uitstoot gerealiseerd. In de IJmond investeert Tata Steel in maatregelen om de overlast in de omgeving te verminderen. Tata Steel heeft in december 2020 hiervoor een investering van 300 miljoen aangekondigd. Ongeveer de helft hiervan is voor een maatregel die door ons met een ambtshalve wijziging van de vergunning verplicht wordt opgelegd ([maatregel bij de Pelletfabriek](#)).

Als onderdeel van het Programma Gezonde Leefomgeving heeft de provincie een [Uitvoeringsregeling subsidie gezonde leefomgeving complexe industrie](#). Deze regeling is bedoeld om een haalbaarheidsstudie uit te voeren naar bovenwettelijke maatregelen. Voor de realisatie van grotere bronmaatregelen op de schaal van de industrie in de IJmond is deze regeling echter niet bedoeld. Ook de bij het SLA behorende SPUK-regeling biedt hiervoor geen soelaas. Wij vragen het Rijk om aanvullende maatregelen mogelijk te maken voor een gezondere leefomgeving in de IJmond.

Gezondheid als onderdeel van de energietransitie en verduurzaming bij Tata Steel en in het NZKG-gebied

Wij zijn positief over de stappen die Tata Steel en het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) willen zetten voor verdere CO₂-reductie bij Tata Steel. Dit komt tot uitdrukking in de op 30 maart 2021 bekend gemaakte "Expression of Principles" van EZK en Tata Steel. Het is belangrijk om de doelen van het Klimaatakkoord te halen en het kan op de langere termijn bijdragen aan een gezondere IJmond. Maar voor gezondheid en een betere leefomgeving in de IJmond is op korte termijn meer nodig.

Het briefrapport van het RIVM onderstreept voor ons opnieuw het belang van een gezonde leefomgeving. De energietransitie en verduurzaming kunnen een gezondere leefomgeving dichterbij brengen. Gezondheid is daarmee naast CO₂ reductie een extra argument om aan energietransitie en verduurzaming te werken bij Tata Steel en in het NZKG gebied. Er komt veel op de IJmond af terwijl de druk op de leefomgeving reeds hoog is. Om draagvlak voor de energietransitie te creëren en te behouden en specifiek voor de "license to operate" van Tata Steel zijn eerst concrete en merkbare stappen op het gebied van gezondheid en de leefomgeving noodzakelijk.

Wij willen samen met het Rijk - als gezamenlijke overheden - en met Tata Steel onderzoeken welke concrete maatregelen bij Tata Steel nodig zijn voor een gezondere leefomgeving. Het gaat daarbij voor ons nadrukkelijk ook om steun voor maatregelen die momenteel niet wettelijk afdwingbaar zijn, maar die wel veel gezondheidswinst op kunnen leveren. Mogelijk zijn er goede combinaties te maken waarbij

gezondheidswinst samen gaat met de reductie van CO₂ of NO_x (ten behoeve van de natuur).

Wij denken met het oog op een gezondere leefomgeving in ieder geval aan aanvullende maatregelen bij in het bijzonder de eerder genoemde Kookfabriek 2. En verder aan maatregelen om (fijn)stof te reduceren bij de grondstoffenlogistiek. Tata Steel neemt binnen de investering van 300 miljoen euro weliswaar maatregelen bij de transportbanden, de grondstoffenlogistiek blijft een grote bijdrage leveren aan de (fijn)stof concentratie.

Afsluiting

Het briefrapport van het RIVM leidt voor onze colleges tot de volgende hoofdpunten voor een gezondere leefomgeving in de IJmond:

1. Binnen onze bevoegdheden en kaders blijven wij maximaal inzetten op o.a. de uitvoering van het Programma Tata Steel 2020-2050, het Programma Gezonde Leefomgeving en de uitvoering van het SLA;
2. We verzoeken Tata Steel met klem om de aangekondigde investering van 300 miljoen te concretiseren en zo spoedig mogelijk tot uitvoering te brengen. Maatregelen moeten op korte termijn tot merkbare positieve effecten leiden voor de leefomgeving;
3. Samen met het Rijk en andere betrokkenen voeren wij de bredere discussie over de vraag of vanuit gezondheidkundig oogpunt de huidige normstelling en regelgeving wel voldoet in een gebied zoals de IJmond met cumulatie van stoffen en piekbelasting;
4. Wij doen een appel op het Rijk om aanvullende maatregelen mogelijk te maken om tot een merkbaar gezondere leefomgeving te komen in de IJmond.

Een afschrift van deze brief is gestuurd naar de ministeries van Economische Zaken en Klimaat en van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

A.Th.H. van Dijk

College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Beverwijk,

de gemeentesecretaris,

drs. E.R. Loenen

de burgemeester,

drs. M.E. Smit

College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Heemskerk,

de gemeentesecretaris,

J.S.W. Ozenga

de burgemeester,

A.E.H. Baltus

College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Velsen,

de gemeentesecretaris,

K.M. Radstake

de burgemeester,

F.C. Dales

Bijlagen

Aanleiding, context en onderzoeksresultaten

Aanbiedingsbrief RIVM, Briefrapport RIVM en analyse Nivel

BIJLAGE 1

Aanleiding & context

De zogenoemde grafietregens in 2018/2019 zorgden voor een toename van de zorgen van omwonenden van Tata Steel, met name in Wijk aan Zee. De provincie Noord-Holland heeft het RIVM toen gevraagd onderzoek te doen naar de grafietregens. De vragen en zorgen van omwonenden van Tata Steel waren echter breder dan alleen over de grafietregens.

Een deel van die vragen is beantwoord met het project '[Grafietregen en gezondheid](#)' dat in de eerste helft van 2019 is uitgevoerd. Daarnaast is een deel van vragen beantwoord op [basis van bestaande kennis](#). De nog openstaande vragen heeft het RIVM samen met een klankbordgroep van bewoners en experts in kaart gebracht. Op basis daarvan zijn acht onderzoeksopties geformuleerd, verdeeld in drie clusters. Dit [onderzoeksvoorstel](#) van het RIVM voor het gezondheidsonderzoek in de IJmond bestaat uit:

Cluster A:

- Depositie (neerslag van stof in de leefomgeving)
- Luchtkwaliteit en inhaleerbare fractie op ervaren (on)gezonde dagen
- Acute gezondheidsklachten

Cluster B:

- Eten uit de moestuin / bramen uit de duinen / dierlijke producten
- Biomonitoring bloedwaarden

Cluster C:

- Vervolgonderzoek grafietregen
- Chronische klachten
- Angst en stress

Op 15 oktober 2019 hebben wij het RIVM opdracht gegeven om te starten met een voorbereidend "basisonderzoek" op basis van het onderzoeksvoorstel (1278459/1278460). In maart 2020 heeft het RIVM samen met de klankbordgroep van bewoners en experts advies uitgebracht over de invulling van het vervolgonderzoek. De provincie Noord-Holland en de IJmondgemeenten hebben [dit advies in april 2020 1 op 1 overgenomen](#) en het RIVM opdracht gegeven om verder onderzoek te doen naar de onderwerpen uit Cluster A (1285438/1400167).

Dit briefrapport "Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond" bevat tussentijdse resultaten met betrekking tot twee onderwerpen uit cluster A, te weten luchtkwaliteit en inhaleerbare fractie op ervaren (on)gezonde dagen en acute gezondheidsklachten. Het briefrapport bestaat uit drie onderdelen, deze zijn hierna onder "onderzoeksresultaten" beschreven.

Rond de zomer van 2021 verwacht het RIVM het deel van het gezondheidsonderzoek uit cluster A dat ziet op depositie (neerslag van stof in de leefomgeving) te kunnen opleveren. In het najaar van 2021 volgt naar verwachting een vervolg op het onderdeel "Luchtkwaliteit en

inhaleerbare fractie op ervaren (on)gezonde dagen" waarmee door bron- en patroonherkenning wordt getracht verder inzicht te krijgen in de bijdragen van verschillende emissiebronnen aan de concentraties van stoffen in de lucht die mensen kunnen inademen.

Onderzoeksresultaten

Tussentijdse resultaten luchtkwaliteit op ervaren (on)gezonde dagen

Uit het briefrapport van het RIVM blijkt dat de luchtkwaliteit vaker matig tot onvoldoende is in de IJmond dan op achtergrondlocaties waar geen industrie in de omgeving aanwezig is. In de omgeving van Tata Steel komen vaker hogere concentraties fijn stof (PM10) voor dan in delen van Nederland zonder zware industrie. Dit geldt zowel voor de daggemiddelde als uurgemiddelde PM10 fijnstofconcentraties. Dit laat zien dat de IJmond een relatief zwaar belast gebied is. Met name bepaalde groepen (kinderen, ouderen, mensen met luchtwegklachten) kunnen hier gezondheidseffecten van ondervinden, zo schrijft het RIVM.

Voor dit onderzoek is fijn stof gekozen als graadmeter voor de luchtkwaliteit. Fijn stof wordt op verschillende plekken in de IJmond gemeten en er is veel bekend over de effecten ervan op de gezondheid.

Acute gezondheidsklachten en chronische aandoeningen in de IJmond

Het Nivel heeft voor een breed scala aan acute gezondheidseffecten en een aantal chronische aandoeningen verkend of deze in de IJmond meer, minder of evenveel worden gepresenteerd aan de huisarts, vergeleken met regio's in Nederland met evenveel industrie (controlegebied 'industrie') en regio's met weinig tot geen industrie (controlegebied 'platteland').

De resultaten van het Nivel laten zien dat in de IJmond relatief veel acute gezondheidsklachten en chronische aandoeningen vaker gerapporteerd worden bij de huisartsen vergeleken met de controlegebieden. Deze klachten zijn bijvoorbeeld misselijkheid, symptomen van het oog, hoofdpijn, benauwdheid, jeuk en pijn op de borst. Chronische aandoeningen van het hart, diabetes en longkanker worden rondom het industriegebied IJmond vaker gediagnosticeerd dan elders en Chronische Obstructieve Long Ziekte (COPD) wordt in de IJmond vaker gediagnosticeerd dan op het platteland. Deze symptomen en aandoeningen betreffen meerdere orgaansystemen: onder meer luchtwegen, maag-darmkanaal, huid, hart en vaten.

Aan eerdere bevindingen van onderzoeken uitgevoerd door RIVM en GGD wordt toegevoegd dat het om relatief veel symptomen gaat die statistisch significant vaker voorkomen. Dit geldt zeker voor de vergelijking met industrieel gebied elders. De analyse laat ook zien dat meerdere symptomen en aandoeningen in de regio IJmond niet vaker (ziekte van Hodgkin, leukemie) of zelfs minder vaak (bronchitis, astma bij volwassenen) worden gezien door de huisarts.

Het RIVM benadrukt dat dit onderzoek géén antwoord geeft op de vraag wat de *oorzaak* is van de gezondheidsklachten. Het RIVM geeft aan dat bij het ontwikkelen van gezondheidsklachten verschillende factoren een rol spelen. In de IJmond zijn in potentie de aanwezigheid van zware industrie als Tata Steel met daaraan gerelateerde emissies, wegverkeer

en scheepvaart van invloed op de gezondheid. Ook persoonlijke factoren zoals aanleg, leefstijl en beroep spelen een rol in de ontwikkeling van gezondheidsklachten.

Haalbaarheidsstudie panelstudie (dagboekonderzoek)

Het RIVM geeft aan dat een studie onder omwonenden meer inzicht zou kunnen geven of er een verband is tussen de luchtkwaliteit en de acute gezondheidsklachten. Omwonenden zouden hiervoor langere tijd in een dagboek kunnen bijhouden op welke dagen zij bepaalde klachten hebben. Volgens het RIVM is zo een onderzoek haalbaar. Als uitkomstmaten dienen ten minste dagelijks zelf gerapporteerde luchtwegklachten, geurhinder en longfunctie meegenomen te worden. Om de acute gezondheidseffecten te relateren aan stoffen in de lucht worden de volgende componenten voorgesteld: fijn stof PM10 en PM2,5, ultrafijn stof en een component die kan dienen als markerstof voor de emissies van het Tata Steel terrein.